

УКАЗАНИЯ
за формата и съдържанието на информацията,
необходима за целите на ценообразуването на природния газ на
газопреносното предприятие при регулиране
чрез норма на възвръщаемост на капитала

Приети с Протоколно решение на ДКЕР № 84 от 22 ноември 2004 г.

Указанията са приети от Държавната комисия за енергийно регулиране (комисията) в съответствие с изискванията на чл. 5, ал. 8 от Наредбата за регулиране на цените на природния газ (наредбата) и се прилагат до 1 април 2005 г. Те са задължителни за енергийните предприятия.

Указанията на комисията представляват справки и инструкции към тях за формата и съдържанието на изискваната информация, необходима за образуването и обосноваването на предложените от преносното предприятие цени.

Всички справки са обобщени в електронни таблици, със съответни формули за изчисления. Електронните модели за изчисляването на цените са неразделна част от задължителните указания на комисията. В случаите, когато е необходима по-подробна доказателствена информация (по преценка на енергийното предприятие и/или комисията) за отделни ценообразуващи елементи, тя се прилага отделно към преписката по заявлението за цени.

До разделяне на дейността пренос на природен газ на дейности по пренос на природен газ и обществена доставка на природен газ (лицензиране на двете отделни дейности), се образува единна цена за пренос и доставка на природен газ.

I. Справки за определяне на единна цена за пренос и доставка:

- справка № 1 “Регулаторна база на активите”;
- справка № 1а “Необходимо количество материални запаси”;
- справка № 2 “Капитал”;
- справка № 3 “Годишни разходи”;
- справка № 4 “Годишни количества за пренос и съхранение”;
- справка № 5 “Годишни приходи”;
- справка № 6 “Цени за пренос и съхранение на природен газ”;
- справка № 7 “Признати разходи за присъединяване на потребители към газопреносната

мрежа”.

II. Справки за образуване на цената на входа на газопреносната мрежа:

- справка I “Цени на алтернативните горива на природния газ”;
- справка II “Цени и количества на природния газ за вътрешния пазар”;
- справка III “Усреднен валутен курс на лева към чуждестранна валута”.

Справките са задължителна и неразделна част от предложението за цени.

Комисията може да променя модела за ценообразуване при възникване на непредвидени обстоятелства при разглеждането на документите по ценообразуването.

Цената за пренос и доставка на природен газ и цената за съхранение на природен газ се образува въз основа на необходимите приходи за съответната календарна година съгласно наредбата. Необходимите годишни приходи включват признатите годишни разходи за дейността по лицензията и възвръщаемостта на инвестирания капитал.

Приходите за дейността съхранение на природен газ се разделят на годишни приходи за нуждите на преносното предприятие и за съхраняване на природен газ по договори с клиенти, пропорционално на прогнозните количества за съответната година.

Цените за съхранение на природен газ се образуват според прогнозните количества за съхранение на природен газ, собственост на потребителите, продължителността на съхранението и други показатели.

Приходите от дейността по съхраняване на природен газ за нуждите на преносното предприятие се отнасят към годишните приходи за дейността пренос на природен газ.

Цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа се образува като среднопретеглена величина при отчитане на очакваните (заявените) количества природен газ за доставка от внос и от местни добивни предприятия за вътрешния пазар за следващ период и съответстващите им цени, условията по договорите за пренос на природен газ до българска граница и усреднения валутен курс на Българската народна банка на лева към щатския долар или друга

чуждестранна валута, в която се заплаща внасяният в страната природен газ за период 30 дни, предхождащ внасянето на предложението.

Газопреносното предприятие може да образува единни цени или диференцирани по групи потребители.

Утвърдените от комисията цени за потребители, присъединени към газопреносната мрежа, се прилагат и за потребители, присъединени към транзитната газопреносна мрежа.

Цените за присъединяване на потребители към газопреносната мрежа се определят по групи потребители за едно присъединяване или за присъединен потребител, формирани при отчитане на заявения максимален капацитет.

Цените за присъединяване включват признатите от комисията разходи за труд и разходи за външни услуги.

Приходите от присъединяване на потребители към газопреносната мрежа се изключват от необходимите годишни приходи за образуване на цената за пренос на природен газ и доставка.

Цените за присъединяване на потребители към газопреносната мрежа се изменят по предложение на комисията или на предприятието.

I. Справки за определяне на единна цена за пренос и доставка

СПРАВКА № 1 “РЕГУЛАТОРНА БАЗА НА АКТИВИТЕ”

Регулаторна база на активите (РБА) е базата за получаване на възвръщаемостта на предприятието и се изчислява съгласно чл. 12 от наредбата. Преносното предприятие разделя елементите на РБА по видове лицензирани дейности, като към справката прилага подробна обосновка и допълнителна информация за начина на деление на активите, които не се отнасят пряко към съответната дейност.

При регулиране чрез прилагане на метода “Норма на възвръщаемост на капитала” елементите за изчисляване на РБА са следните:

- дълготрайни активи, които се използват и имат полезен живот;
- дълготрайни активи, които са придобити по безвъзмезден начин;
- необходим оборотен капитал.

1. Дълготрайни активи

1.1. Дълготрайни материални активи (ДМА)

Активите са разделени по групи, като се посочват по балансова стойност и се включват само тези активи, които са пряко свързани с извършването на лицензионната дейност. Не се включват ДМА, които са свързани с нелицензирана дейност, неизползвани в лицензираната дейност ДМА през регулаторния период, за които не е начислена амортизация, както и разходи за придобиване и ликвидация на ДМА.

Активи, които са отдадени под наем (части от сгради, оборудване и др.), не се посочват в тези групи активи. В допълнително приложение към справките се описват по вид и стойност тези ДМА, които не са включени в справката, но са отразени във финансовия отчет на предприятието.

1.2. Дълготрайни нематериални активи (ДНА)

Начинът на посочване на ДНА е аналогичен на ДМА.

1.3. Активи, които са придобити по безвъзмезден начин

В справката се посочва балансовата стойност на активите, придобити по безвъзмезден начин (чрез дарения, помощи или финансирани от потребители чрез цена за присъединяване) по историческа или преоценена стойност. В приложение към справките се описват по вид и стойност активите, които са придобити по безвъзмезден начин.

2. Необходим оборотен капитал

Необходимият оборотен капитал отразява резултатите от проучване на необходимите средства за поддържане на достатъчен размер материални запаси и парични средства за посрещане на текущите задължения, както и задължения към доставчици. Проучването е елемент от предложението за цени.

Газопреносното предприятие може да определи стойността на необходимия оборотен капитал като 1/6 от одобрените годишни разходи, в т.ч. разходите за покупка на природен газ (без разходите за амортизации) плюс обоснована стойност на материални запаси.

В стойността на оборотния капитал за дейността съхранение не се отчита буферният газ.

Разпределението на необходимия оборотен капитал между лицензираните дейности трябва да бъде икономически обосновано от енергийното предприятие в допълнително приложена информация към справките.

СПРАВКА № 1а “НЕОБХОДИМО КОЛИЧЕСТВО МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ”

В справката се посочват детайлно видовете материални запаси и необходимото количество за дейността.

СПРАВКА № 2 “КАПИТАЛ”

В справката се изчислява прогнозната среднопретеглена цена на капитала съгласно чл. 13 от наредбата. Нормата на възвръщаемост на капитала се изчислява за цялото енергийно предприятие и не се разделя по видове лицензирани дейности.

В стойността на собствения капитал не се включва финансовият резултат за текущия период (печалба или загуба) от дейността на предприятието.

В стойността на привлечения капитал се включват възмездни заеми и задължения по договори за финансов лизинг. В случаите, в които договорите за финансов лизинг не са с договорен постоянен лихвен процент, се определя среден лихвен процент за периода на договора, който осигурява покриване на сумата за лихва в рамките на срока на договора.

СПРАВКА № 3 “ГОДИШНИ РАЗХОДИ”

В справката се описват и сумират всички видове разходи, които са част от необходимите годишни приходи на предприятието в съответствие с чл. 10 от наредбата.

За целите на ценообразуването в отчетените (прогнозни) разходи се включват само тези разходи, които са пряко свързани с всяка една лицензирана дейност на дружеството. Във видовете разходи, които участват при образуването на цените, не се включват финансови разходи, извънредни разходи, разходи за данъци върху печалбата и разходи за бъдещи периоди.

Разходите в справката са групирани в две групи: условно-постоянни и променливи, според връзката им с обемите пренесен или съхранен природен газ, като се посочват поотделно за двата вида дейности и съответните им отчетни и прогнозни стойности на годишна основа.

1. Условно-постоянни разходи (УПР)

В състава на УПР не се включват начислени разходи за загуби от обезценка, текущи разходи за начислени провизии и задължения, отписани вземания и текущи разходи за намаляване на отчетната стойност на стоково-материалните запаси.

УПР са групирани в основни групи по икономически елементи, като във всяка група се изброяват детайлно всички конкретни видове разходи според съществуващата аналитичност на енергийното предприятие. Изброените във всяка група видове разходи могат да бъдат променяни и/или допълвани в съответствие с индивидуалната счетоводна аналитична отчетност на енергийното предприятие.

Разходите за амортизации се изчисляват, като се прилага линейният метод на амортизация за признатата стойност на активите, които се използват и имат полезен живот.

Полезният живот на амортизуемите активи за целите на ценообразуването се определя на базата на осъществено обосновано изследване от дружеството, прието от комисията.

В разходите за ремонт се посочва само сумата на текущите разходи за ремонт, за активи пряко свързани с лицензионната дейност, без разходите, които увеличават стойността на тези активи. Стойността на разходите за труд, материали, външни услуги и други разходи, които са част от разходите за ремонт, не се включва в останалите разходи от справката.

На отделен ред от справката се посочва общата сума на разходите, свързани с нерегулирана дейност. Разходи, свързани с нерегулирана дейност, са тези видове разходи, които възникват при текущото поддържане на активи, свързани със социалното обслужване на работещите (извън социалните разходи по Кодекса на труда) в енергийното предприятие и/или срещу които предприятието получава допълнителни приходи по нерегулирани цени.

В приложение към справката се представя допълнителна информация за видовете разходи и съответните им стойности, свързани с нерегулирана дейност.

2. Променливи разходи

Стойността на променливите разходи е функция на отчетените (прогнозни) количества пренесен и/или съхранен природен газ и съответните разходни норми на енергийното предприятие.

Видовете променливи разходи се групират в групи по икономически елементи, като се изброяват детайлно в съответствие със съществуващата аналитичност на енергийното предприятие.

СПРАВКА № 4 “ГОДИШНИ КОЛИЧЕСТВА ЗА ПРЕНОС И СЪХРАНЕНИЕ”

Посочват се количествата природен газ за пренос по газопреносната мрежа и съхранение, както и количествата буферен газ.

Количествата за съхранение се разделят на количества за съхранение за нуждите на Булгаргаз и количества за съхранение по договори с външни клиенти.

СПРАВКА № 5 “ГОДИШНИ ПРИХОДИ”

Представява изчислителна справка за годишните приходи от пренос и съхранение на природен газ. Въвеждат се постоянните и променливите разходи и съответните количества за пренос по газопреносната мрежа и съхранение на природен газ.

СПРАВКА № 6 “ЦЕНИ ЗА ПРЕНОС И СЪХРАНЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ”

Справката е изчислителна таблица за образуване на цените за пренос и съхранение на природен газ.

СПРАВКА № 7 “ПРИЗНАТИ РАЗХОДИ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИ КЪМ ГАЗОПРЕНОСНАТА МРЕЖА”

В справката се посочват следните видове признати разходи:

1. разходи свързани с подготовката и организацията на присъединяването;
2. изкопни и възстановителни работи;
3. регулиране на налягането;
4. подготовка на възлите за врязване и монтаж-заваръчни работи;
5. противопожарна охрана;
6. медицинско обслужване;
7. радиографичен контрол.

II. Справки за образуване на цената на входа на газопреносната мрежа

СПРАВКА I “ЦЕНИ НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ ГОРИВА НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ”

Посочват се базовите и усреднените цени на алтернативните горива на природния газ за периоди в съответствие с договорите за доставка.

СПРАВКА II “ЦЕНИ И КОЛИЧЕСТВА НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ ЗА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР”

В справката се посочват данните, необходими за изчисляване на цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа, а именно:

- очакваните (заявените) количества и съответните цени от всички договори за доставка на природен газ за вътрешния пазар от внос и от местен добив;
- транспортна такса за периода, определена съгласно договорите за пренос до българската граница;
- валутният курс на лева от справка III към съответната валута, в която се заплаща внасяният в страната природен газ.

СПРАВКА III “УСРЕДНЕН ВАЛУТЕН КУРС НА ЛЕВА КЪМ ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА”

Определя се на базата на валутния курс на БНБ на лева към съответната чуждестранна валута, в която се заплаща внасяният в страната природен газ, усреднен за период от 30 дни, предхождащ изготвянето на предложението за цена.

Забележка. Приложенията с електронните таблици към Указанията за формата и съдържанието на информацията, необходима за целите на ценообразуването на природния газ на газопреносното предприятие при регулиране чрез норма на възвръщаемост на капитала могат да се намерят на страницата на ДКЕР в Интернет на адрес:

www.dker.bg/directions/model_gas.xls